

Uttalelse i henhold til kgl. res. av 3.august 1945 § 2.

Sak: Rolf T. Bjerke, f. 23.3.1890.

116615

Saken er mottatt fra Statsadvokatembetet den 24.september d.å., men har senere på anmodning vært utlånt Saneringspolitiet. Med hensyn til siktelsen henvises til utkast til forelegg i dok 25. som foruten medlemskap i N.S. omfatter økonomisk landssvik av betydelig omfang.

Sakens dokumenter er et ganske omfattende materiale, bl. a. er det flere revisjonsberegninger, jfr. dok 16, 19 og 20, dertil kommer de meget vidtløftige "bemerkninger" med bilag til revisjonsrapportene som er gitt fra forsvarers side i dok. 22. Det fremgår av dokumentene at sakens behandling har tatt lang tid og er blitt besværliggjort ved mistanke om at siktede på forskjellig vis har stukket midler til side for å unndra dem fra forfølgningen, og dessuten gjort seg skyldig i saneringssvindler.

Etterforskningen har imidlertid gitt grunnlag for etterberegning av omsetningsavgift som med renter og straffetillegg vil overstige hva siktede antas å kunne dekke. I skrivelser av 4.11 og 6.12.1948 har Skatteinspektøren meddelt at tilleggsansettelse vedrørende tysk omsetning foreligger således: avgift kr. 164.000, straffetillegg kr. 123.000, renter kr. 93.940, tilsammen kr. 380.940, mens aktiva ifl. den foreliggende oppstilling i dok. 20 andrar til ca. kr. 270.000 med ca. kr. 70.000 i gjeld, bortsett fra omsetningsavgiften. Skatteinspektøren opplyser på spørsmål at ansettelsen ikke er påklaget og derfor er endelig. Direktoratet finner det under disse omstendigheter unødvendig å gå i detalj med hensyn til beregningen av inndragningskravet, men da det blir spørsmål om å gjøre gjeldende omstøtelseskrav som bare kan fremmes med hjemmel i landssvikloven, finner man å burde formulere et inndragningskrav, selv om det er mulig at dette på grunn av prioritetsbestemmelsene vil få liten eller ingen dekning. Med hensyn til betingelsene for inndragningsansvar, kan man ikke se at det er noen tvil, idet det synes å fremgå med all ønskelig tydelighet at siktede hemningsløst søkte å utnytte den nye situasjon som forelå etter april 1940, til å gjøre de forretninger med tyskerne som det var mulig for ham, og likegyldig om det gjaldt varer som han tidligere ikke hadde hatt noen befatning med, eller - såvidt man kan se - om disse

måtte kjøpes på svartebørsen. Han skaffet seg bevilgning i Handelsdepartementet til å drive vedforretning og sendte 5.8.1940 sitt første tilbud til Stadkommandantur på 15 tusen favner ved, jfr. oversiktsrapporten og P.M. av 1.9.1945 dok. 2 a. Forsvarets opplysning i dok. 22 "Bemerkninger" til revisor Storströms rapport, at "Bjerke hadde ikke tidligere drevet vedforretning og han kan ikke ha hatt noen oversikt over hva han innlot seg på". gir forsåvidt et grunnlag for vurderingen av hans forhold. Etter hvert kom han da også til å omsette til tyskerne en rekke andre varer enn ved, jfr. revisorrapporten i dok 19 s.2 I det hele synes han å måtte kunne betegnes som en typisk krigsprofitör. Det fremgår at han ikke har unnsatt seg for å bet tyskerne om hjelp til å gjennomføre tvang overfor de norske leverandörer.

Med hensyn til omsetning og fortjeneste finner man å kunne henviser til revisorrapportene i dok. 19 og 20, hvorav sees at der i stor utstrekning må anvendes skjønn, da regnskapene forsåvidt angår vedforretningen er höyst mangelfulle, og det for "diverse" salget overhodet ikke foreligger regnskaper som man kan bygge på. Omsetningen av ved er anslått til ca. 1.6 mili. kroner, mens det for "diverse" salget gjør seg særlige tvil gjeldende, som det i siktedes böker eller på hans konto er funnet en rekke tyske sjekker som ikke finnes på sjekkartoteket i Norges Bank. Revisor har derfor for denne omsetning beregnet inndragningskravet i to alternativer, uten og med disse sjekker.

Fortjenesten på vedsalget oppfører han med kr. 3 0.000 hvortil kommer innsparte fraktgifter og transportfortjeneste til sammen kr. 175.000 samt unndratt omsetningsavgift kr. 45.800. "Diverse" salget mente han i sin første rapport, dok- 19, å kunne bevise hadde gitt en gjennomsnittsfortjeneste av 30 % + 10 % tilbakeholdt omsetningsavgift, men har senere, i dok. 20, funnet å burde redusere satsen til 20 % og har der holdt omsetningsavgiften utenfor. På det grunnlag er revisor - såvidt man forstår med tilslutning av tilsynsmannen - kommet fram til en fortjeneste på denne omsetning etter de to alternativer av henholdsvis kr. 357.000 og kr. 458.000. Det første mener han trygt å kunne si er et for lavt tall, og om det siste at det ikke ligger i overkant. Skatter er kommet til fradrag med kr. 27.000 jfr. bil. 1 c og 2 a til rapporten.